

EGYETEM

Magyar Tudomány Ünnepe Szegeden – A közérthetőség a cél

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.

Megjelent: 2015.11.03. 13:25

 Szerző: **Gaál Bernadett**

A város sikere a Szegedi Biológiai Kutatóközpont és az universitas tudományos teljesítményével mérhető, amire komoly értéként kell tekinteni – mondta Kemény Lajos a Magyar Tudomány Ünnepe szegedi rendezvénysorozat megnyitóján. A többnapos előadásorozat célja, hogy a szakmai közönségen túl minél szélesebb körben terjesszék a szegedi tudományos eredményeket és gyakorlati hasznosulásukat. A megnyitón átadták az innovációs és tehetség díjakat is.

A Szegedi Akadémiai Bizottság a helyi tudományos közeg egyfajta olvasztótégelye, hiszen az orvostudományoktól a társadalomtudományokon át egészen a gazdaságtudományokig átfogja és otthont ad a térség innovációs törekvéseinek – mondta köszöntőjében *Fülöp Ferenc*, a Magyar Tudományos Akadémia r. tagja és a Szegedi Akadémiai Bizottság elnöke, mely gondolatokkal egyúttal megnyitotta a Magyar Tudomány Ünnepehez kapcsolódó plenáris ülést.

A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat immár tizedik alkalommal állítja fókuszba a hazai tudósokat, kutatókat és úttörő felfedezéseiket, nemcsak a szakma, hanem a társadalom széles rétegei számára. *Lovász László*, az MTA elnöke videóüzenetben köszöntötte a plenáris ülés résztvevőit. Az elnök azt mondta, a felsőoktatási intézmények, ismeretterjesztő társulások és az akadémia területi bizottságainak feladata, hogy az elkövetkező hetekben közérthető, változatos programcsokorral készüljenek az érdeklődnek, hogy a közönség az

fogorvostudomány új fejlődési irányjai kitüntetett szerepet kapnak a többnapos rendezvénysorozaton.

Kemény Lajos, a Szegedi Tudományegyetem tudományos és innovációs rektorhelyettese szerint a Magyar Tudomány Ünnepe lehetőséget teremt arra, hogy a tudományos eredmények tükrében számot vessenek a hogyan továbbról. Úgy fogalmazott, Szeged és a dél-alföldi régió nagyvállalata az egyetem, a maga 23 ezer fős hallgatói bázisával pedig fontos gazdasági szereplő. A város sikere a Szegedi Biológiai Kutatóközpont és az universitas tudományos teljesítményével mérhető, amire komoly értéként kell tekinteni. Fülöp Ferenc ezzel szemben megjegyezte, a város nem támogatja kellő mértékben sem a SZAB, sem pedig az SZBK tudományos tevékenységét.

Évente 500 ezer tonna antibiotikum fogy

A megnyitót követően *Pál Csaba*, a Szegedi Biológiai Kutatóközpont Biokémiai Intézet Kísérleti Evolúcióbíológiai Csoport vezetője tartott előadást a baktériumok antibiotikum rezisztenciájának kialakulásáról. “Az evolúció nem elvont és nehezen vizsgálható tudomány, komoly gyakorlati jelentősége van” – vezette fel rövid, ám annál érdekesebb előadását a tudományterületen elért eredményeiért idén Bolyai-ösztöndíjjal jutalmazott biológus. Mint mondta, a kutatócsoporttal azért vizsgálnak baktériumokat evolúciós szempontból, mert ezek a parányi élőlények tápanyagban gazdag környezetben elképesztő ütemben osztódnak, növekszenek. “Akár 20-30 perc alatt is meg tudnak kettőzödni. Ha a nekik megfelelő tápanyag korlátlanul jelen lenne, elszaporodnának, de a stresszkörülmények miatt erre nincs lehetőségük.”

A mutáció gyakori jelenség a baktériumok esetében, a környezethez alkalmazkodva egészen elképesztő körülmények között is képesek életben maradni, mint a hóforrások, a mélytengerek, a savas környezet, sőt, az Antarktiszon 800 méteres mélységben is találtak már osztódásképes egysejtűeket. A baktériumok Guinness Rekordok könyvébe viszont kétségtelenül az kerülne, amelyik képes túlélni a radioaktív sugárzást is.

Szervezetünkben 1,5 kg baktérium él, csak a bélben 500 fajta – sokkolta a hallgatóságot Pál Csaba. Ezek a jótékony baktériumok elengedhetetlenek az emberi test működésének fenntartása szempontjából, van olyan egyséjtű, amely az emésztésért, van, amelyik a vitaminokért és van, amelyik a hormonháztartás szabályozásáért felel. Érdekes és egészen új tudományterület alakult annak vizsgálatára, mi megy végbe az emberi szervezetben akkor, ha ezek a baktériumok elpusztulnának. Az eddigi eredmények izgalmasak: valószínűsíthető, hogy az elhízás, a skizofrénia, sőt, a rákbetegségek kialakulásáért is részben a baktériumok hiánya felelős.

Igen komoly és aktuális probléma azonban az antibiotikum rezisztencia, vagyis az ellenálló képesség a kórokozó baktériumok részéről. Pál Csaba fotók és mozgó ábrák segítségével illusztrálta, milyen gyorsan képesek alkalmazkodni ezek a rosszindulatú egyséjtűek a megváltozott környezethez. Például, azok az antibiotikumok, melyeket az 1940-es években klinikai alkalmazásban használtak, tíz év leforgása alatt már nem tudták felvenni a harcot a kórokozó baktériumokkal szemben, olyan gyorsan alkalmazkodtak a gyógyszerhez.

Hogyan lehetséges ez? “Képesek más fajtoktól géneket készen felvenni és saját genetikai állományukba beépíteni” – adta meg az ijesztő választ a biológus. Az antibiotikum rezisztencia globális probléma tehát, 2050-re a vezető halálokok egyike lesz. Napjainkban évente 500 ezer tonna antibiotikumot fogyasztunk, Kínában a tejtermékek fele antibiotikumokkal szennyezett. Könnyű dolga van tehát a kórokozóknak. Pál Csaba ugyanakkor hozzátette, Magyarország európai összehasonlításban jó helyen áll az elfogyasztott antibiotikum mennyiség listáján, itthon jellemzően orvosi felügyelet mellett, s csak akkor szedik a betegek, ha valóban szükség van rá.

Pál Csabával készült májusi interjúnkat [ITT](#) olvashatják.

Díjazták a tehetségeket és az innovációt

A Dél-Alföldi Innovációs Díjat 2010-ben alapította az MTA Szegedi Akadémiai Bizottsága a Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyei iparkamarákkal együttműködve. Minden évben két kategóriában jutalmazták az új, saját feltalálói tevékenységen alapuló, iparilag alkalmazható eredményeket, mégpedig természetes személy és gazdasági társaság kategóriában. Görög Márta, a SZAB tudományos titkára sajnálattal jelentette be, hogy az idei évben természetes személyek nem pályáztak, azonban gazdasági társaság kategóriában nehéz dolga akadt a szakmai bizottságnak. Végül a Knorr-Bremse Fékszerkezetek Kft. nyerte el a pályázatot haszongépjármű színtszabályozó rendszerbe épülő, négy csatornás mechatronikus modul innovációjával.

A Tudomány Támogatásáért a Dél-Alföldön Alapítvány a határon innen és túli régióban zajló tudományos kutatómunka ösztönzésére alapította pályázatát, melyen hat kategóriában díjazza a fiatal, 35 év alatti tehetségeket.

Természettudományok területen első díjban részesült *Tóth-Szeles Eszter*, megosztott második díjban *Kotogán Alexandra* és *Sipos Orsolya*, harmadik díjat kapott *Görbe Tamás Ferenc* és *Nagy-György Andrea*. Műszaki tudományok területen első helyezett lett *Tabajdi Éva Enikő*, míg a harmadik díjat *Lemmer Balázs* vehette át.

Élettudományok területen megosztott első díjban részesült *Horváth Gabriella* és *Szabó Renáta*, második díjat kapott *Orbán-Gyapai Orsolya*, a harmadik díjat pedig *Ábrahám Rita* nyerte el. Társadalomtudományok területen első díjazott lett *Juhász Andrea Erika*, megosztott második díjat kapott *Nagy Krisztina* és *Pontet Julianna*, míg harmadik díjban *Erdélyiné Dancs Katinka* és *Vida György* részesült.

Bölcsészettudományok területen első díjat vehetett át *Maléth Ágnes*, megosztott második díjat kapott *Kovács Viktória* és *Zeman Ferenc Csaba*, harmadik lett *Ótott Noémi*. Művészetek kategóriában első díjazott lett *Hegedus Joan Andrei*, a másik díjat pedig *Marton Ákos Barnabás* vehette át.